

BERGEN
KOMMUNE

SAMMEN FOR KVALITET – LÆRING OG MEDVIRKNING

Kvalitetsutviklingsplan for bergensskolen
2022/2023–2026/2027

Vedtatt av Bergen bystyre 21.09.2022

Foto på fremsiden:

Foto venstre oppe, høyre oppe og høyre nede: Vibeke Linn Blich

Foto venstre nede: Maskot/NTB

Forord

En god skole skal redusere forskjeller, gi barn like store muligheter til å lære og legge grunnlaget for et godt liv. Barn og unge skal ha en trygg og god skolehverdag, der alle elevene opplever mestring i et inkluderende læringsfellesskap og oppnår gode elevresultater.

Opplæringen i bergensskolen skal være kjennetegnet av høy kvalitet, hvor elevene får mulighet til å utvikle seg og lære å mestre eget liv. Det er derfor viktig å fortsette å styrke kvalitetsutviklingsarbeidet på skolene i Bergen.

Målet med dette arbeidet er å legge til rette for barnas trivsel, læring og utvikling. Noen barn lærer best ved å lese og lytte, mens andre barn lærer best gjennom å løse praktiske oppgaver. Samfunnet trenger begge deler, og kvalitetsutviklingsplanen legger derfor føringer for at elevene skal gis mulighet til utforskende og praktiske og arbeidsmåter. Alle elever er like verdifulle og trenger å bli sett og forstått. Barn har ulike måter å uttrykke seg på og har ulike utgangspunkt. Livet byr på motgang og medgang både i skolehverdagen og senere i livet. Derfor er et av målene i planen å lære barn å mestre eget liv.

Bergensskolen har mange dyktige lærere, fagarbeidere, assistenter og ledere som alle legger ned en uvurderlig innsats i Bergens barn sin oppvekst og læring. Jeg vil benytte anledningen til å gi alle som jobber i skolen en stor takk for den innsatsen som legges ned hver eneste dag

Skolen har et samfunnsansvar for å utjevne forskjeller. Dessverre er det fremdeles sånn at foreldrenes utdanning har stor betydning for elevenes resultater. Dette understreker viktigheten av et godt samarbeid mellom hjemmet og skolen, gode relasjoner og barns mulighet til å medvirke i egen hverdag. Målet er at foreldrenes bakgrunn ikke skal ha betydning for elevens mulighet til å oppnå gode resultater.

Skolen skal i samarbeid med foreldre og elever skape en trygg og god skole som fremmer helse, trivsel og læring. Det er derfor viktig at elever, foreldre og ansatte får mulighet til å medvirke i opplæringen på skolen. Medvirkning bygger på likeverd, inkludering og respekt, og handler om å få uttrykke seg, bli lyttet til og bli tatt på alvor.

«Et kjennetegn ved vår tid er medvirkning. Høy grad av medvirkning kjennetegner også skoler med høyt bidrag til elevenes læring.»

Sølvi Lillejord
Leder av Ekspertgruppen for skolebidrag

Nyere skoleforskning, opplæringsloven, FNs barnekonvensjon og den nye læreplanen er alle klare på at medvirkning i skolen er viktig. I tillegg uttrykker flere foreldre, elever og ansatte i bergensskolen at det er behov for å styrke arbeidet knyttet til medvirkning i skolen. Når elever får medvirke i egen hverdag kan det styrke både utholdenhet, mestring og motivasjon. Alle avgjørende faktorer for læring.

Jeg håper denne planen brukes av skolene både til å tenke nytt og til å utvikle mye av det gode arbeidet som allerede gjøres.

Linn Katrin Pilskog

Innhold

Forord	3
INNLEDNING	6
Strategi og handlingsplan	6
Formål	6
Sammenheng og kontinuitet	6
Struktur	6
Del 1 STRATEGI	7
VISJON, MÅL OG SATSINGER	9
VISJON	9
MESTRING AV EGET LIV	11
➤ Satsing 1: Styrke arbeidet for et raust og støttende læringsmiljø der faglig og sosial læring sees i sammenheng	11
➤ Satsing 2: Styrke skolens kompetanse i å tilrettelegge for et godt	11
skole-hjem-samarbeid	11
KUNNSKAPSGRUNNLAG	12
MEDVIRKNING	14
➤ Satsing 1: Styrke arbeidet med å utvikle felles forståelse, språk og strukturer for elevers medvirkning i hele læringsprosessen.	14
➤ Satsing 2: Styrke arbeidet med de grunnleggende ferdighetene og elevenes læringskompetanse for å oppnå gode elevresultater.	14
KUNNSKAPSGRUNNLAG	15
PROFESJONELLE LÆRINGSFELLESSKAP	17
➤ Satsing 1: Styrke ledelseskompentanse og skolenes egenredering	17
➤ Satsing 2: Styrke profesjonsfaglig digital kompetanse.	17
KUNNSKAPSGRUNNLAG	18
FØRINGER	19
Overordnede føringer	19
Sammenheng med andre planer i Bergen kommune	19
Del 2 HANDLINGSPAN	21
Om handlingsplanen	22
Fra strategi til tiltak - en oversikt med visjon, mål, satsinger og tiltak	24
Fremdriftsplan	26
Referanser:	30

Kompetanse for alle i mulighetenes skole

Visjon for bergensskolen

Foto: Vibeke Linn Blich

INNLEDNING

Strategi og handlingsplan

Kvalitetsutviklingsplanen består av en strategi og en handlingsplan, jf. Bergen kommunes planinstruks. Strategien viser hva som er målene og hvilke satsinger man har for å nå disse, men ikke hvordan det skal gjøres gjennom tiltak. Strategien følges opp av en egen handlingsplan. Denne er en konkretisering av strategien og skal gi retning for satsingene. I tillegg tydeliggjøres strukturer for støtte, samarbeid og oppfølging i handlingsplanen. Strategien og handlingsplanen legges frem samtidig, og må leses i sammenheng.

Formål

Formålet med kvalitetsutvikling i skolen er å legge best mulig til rette for elevenes trivsel, læring og utvikling. Læreplanverket (LK20) og opplæringsloven med forskrifter setter målene og rammene for grunnopplæringen og for kvalitetsutvikling i skolen. Kvalitetsutviklingsplanen er forankret i LK20 og setter de lokale målene for kvalitetsutviklingsarbeidet, med utgangspunkt i områder som er særlig viktige å jobbe med i bergensskolen.

Kvalitetsutviklingsplanen skal ligge til grunn for politiske og administrative valg og prioriteringer for skolene i Bergen, og gi retning for skolenes kvalitetsutviklingsarbeid de neste fem årene.

Kvalitetsutviklingsplanen «Sammen for kvalitet – læring og medvirkning» skal bidra til at elevene utvikler kompetanser for mestring av eget liv, at det utvikles profesjonelle læringsfellesskap for de ansatte i skolen og at medvirkning blir integrert og prioritert i skolehverdagen.

Kunnskapsgrunnlag

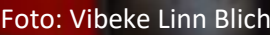
Mål og satsinger i strategien er valgt på bakgrunn av styringsdokumenter og et bredt kunnskapsgrunnlag i form av forskning, rapporter, analyser og erfaringer fra bergensskolen. Det blir vist til kunnskapsgrunnlaget for hvert av de tre målene i planen.

Sammenheng og kontinuitet

Kvalitetsutvikling i skolen forutsetter langsiktige og forutsigbare rammebetingelser. For å bidra til kontinuitet i kvalitetsutviklingsarbeidet i bergensskolen, viderefører og videreutvikler planen flere av de sentrale satsingene fra de to forrige kvalitetsutviklingsplanene *Sammen for kvalitet* og *Sammen for kvalitet - læring*. Dette er i tråd med tilbakemeldinger fra lærere, ledere og organisasjoner i bergensskolen.

Struktur

Strategien er bygget opp som et hierarki med en overordnet visjon for bergensskolen øverst. Under visjonen følger tre mål, og hvert av målene har to satsinger. Målene og satsingene henger sammen og påvirker hverandre. God måloppnåelse på ett område påvirker derfor hvordan det går med de andre målene. Strategikartet på side 8 gir en oversikt over visjon, mål og satsinger. Satsingene er likestilte. Handlingsplanen beskriver sentrale prioriteringer på bakgrunn av mål og satsinger i strategien. Tiltakene i handlingsplanen konkretiseres og utdypes gjennom underpunkt og tekst. I handlingsplanen presenteres også en oversikt over fremdrift i planperioden. Handlingsplanen har få tiltak, og arbeid med ett tiltak ivaretar flere mål og satsinger. Det er ikke et én-til-én-forhold mellom satsingene i strategien og tiltakene i handlingsplanen. Hvert av tiltakene i handlingsplanen skal sikre arbeid med flere mål og satsinger i strategien.

DEL 1 STRATEGI

STRATEGIKART

Visjon:

Kompetanse for alle i mulighetenes skole

Mål: I bergensskolen utvikler elevene kompetanser for mestring av eget liv.	Mål: I bergensskolen medvirker elevene i læringsarbeidet og oppnår gode elevresultater.	Mål: Bergensskolen har profesjonelle læringsfellesskap som fremmer kompetanseutvikling og øker kollektiv kapasitet.
Satsing: Styrke arbeidet for et raust og støttende læringsmiljø der faglig og sosial læring sees i sammenheng.	Satsing: Styrke arbeidet med å utvikle felles forståelse, språk og strukturer for elevers medvirkning i hele læringsprosessen.	Satsing: Styrke ledelseskompetanse og skolenes egenrevisning.
Satsing: Styrke skolens kompetanse i å tilrettelegge for et godt skole-hjem-samarbeid.	Satsing: Styrke arbeidet med de grunnleggende ferdighetene og elevenes læringskompetanse for å oppnå gode elevresultater.	Satsing: Styrke profesjonsfaglig digital kompetanse.

Foto: Maskot/NTB

VISJON, MÅL OG SATSINGER

VISJON

«Kompetanse for alle i mulighetenes skole»

Bergensskolen sin visjon bygger på opplæringsloven sin formålsparagraf om at skolen skal «opne dører mot verda og fremtida og gi elevane ... historisk og kulturell innsikt og forankring.»

Visjonen «Kompetanse for alle i mulighetenes skole» bærer med seg verdiene mangfold og inkludering. I bergensskolen skal mangfold verdsettes som et bidrag til en bedre og rikere skole, der inkludering er sikret gjennom muligheter for læring, deltagelse og medvirkning i et sosialt og faglig fellesskap.

Kompetanse er å kunne tilegne seg og anvende kunnskaper og ferdigheter til å mestre utfordringer og løse oppgaver i kjente og ukjente sammenhenger og situasjoner. Kompetanse innebærer forståelse og evne til refleksjon og kritisk tenkning.¹

«Kompetanse for alle» handler om at skolen skal legge til rette for læring og utvikling for alle – uansett bakgrunn, forutsetninger og evner. I tillegg handler «kompetanse for alle» om at alle i bergensskolen; elever, lærere, skoleledere, rådgivere, fagarbeidere og andre ansatte i skolesektoren skal utvikle kunnskaper, ferdigheter og holdninger i sin skole- eller arbeidshverdag.

Foto: Vibeke Linn Blich

I mulighetenes skole:

- får alle elevene utnyttet sitt potensiale
- utvikler elevene sosial og faglig kompetanse
- er elevene aktive og medvirkende
- benyttes varierte arbeidsmetoder
- er det etablert et godt foreldresamarbeid
- er det profesjonelle læringsfellesskap
- har elever og lærere digital kompetanse
- er læringsmiljøet godt
- utvikler elevene et språk for læring
- er det god ledelseskompetanse

Visjonen skal motivere og gi retning for utviklingsarbeidet i bergensskolen de kommende årene. Gjennom profesjonelle læringsfellesskap i mulighetenes skole, skal bergensskolen være kjennetegnet av en inkluderende skole der aktive og medvirkende elever utvikler kompetanser for mestring av eget liv.

¹ 2.2 Overordnet del av læreplanverket (LK20)

«Et raust og støttende læringsmiljø gir grunnlaget for en positiv kultur der elevene oppmuntres og stimuleres til faglig og sosial utvikling».

LK20, Overordnet del

Foto: Maskot/NTB

Mål: I bergensskolen utvikler elevene kompetanser for mestring av eget liv

Skolen skal bidra til at elevene utvikler kompetanser for å mestre livet. Det betyr at elevene skal lære å samarbeide, delta aktivt i samfunnet og ta ansvarlige valg både for seg selv og for fellesskapet.

- Satsing 1: Styrke arbeidet for et raust og støttende læringsmiljø der faglig og sosial læring sees i sammenheng.
- Satsing 2: Styrke skolens kompetanse i å tilrettelegge for et godt skole-hjem-samarbeid

Kompetanser for livsmestring og gode elevresultater oppnås best gjennom læringsarbeid der elevenes faglige læring og sosiale utvikling sees i sammenheng.

Kompetanse utvikles gjennom samhandling og kommunikasjon i et sosialt fellesskap. Skolen må derfor legge til rette for et læringsmiljø der alle elever opplever trygge læringsfellesskap preget av mangfold, respekt og gode relasjoner.

Sosial læring har fått en framtrødende plass i overordnet del av LK20, og handler om at elevene utvikler sin identitet og selvbylde i samspill med andre. Det handler også om at de lærer å uttrykke egne meninger, stille spørsmål, lytte til andre og utvikle vennskap.

Faglig og sosial læring skal ikke skilles, og arbeidet med å skape trygge relasjoner og et inkluderende læringsmiljø skal derfor ha en naturlig plass i alt av skolens læringsarbeid.

Foreldre sin involvering og engasjement i skolen har betydning både for det enkelte barns faglige og sosiale utvikling og for skolens arbeid med utvikling av et raust og støttende læringsmiljø.

Samarbeid mellom hjem og skole omfatter både den støtten som foreldre gir til sine barn for å fremme læring og utvikling, og den direkte kontakten mellom skole/lærer og foreldre. (Udir)

Et godt samarbeid mellom skole og hjem er et gjensidig ansvar. Det er likevel skolen som har det overordnede ansvaret for dette samarbeidet. De har derfor en uttalt plikt til å informere, ha dialog med og sikre foreldremedvirkning i skolens arbeid.

Skolens ledelse må sørge for at det er gode strukturer og rutiner for samarbeidet. Skolene må ta hensyn til at elever og familier er forskjellige, slik at de har ulike strategier for samarbeid og klarer å engasjere alle foreldre. Alle foreldre skal møtes med varme og respekt, og deres bidrag inn i elevenes læringsprosess må verdsettes.

«Skolen skal i starten av kvart opplæringsår halde eit foreldremøte der foreldra informerast om skolen, innhaldet i opplæringa, medverkinga til foreldra, rutinar og anna som er relevant for foreldra.»

Forskrift til opplæringslova

KUNNSKAPSGRUNNLAG

Skolen har et dobbelt oppdrag, der både danning og utdanning er målet. Disse to oppdragene er gjensidig avhengig av hverandre, og Ekspertgruppen for skolebidrag² fremhever viktigheten av at begge oppdragene vektlegges likt. De peker også på at både resultater som kan måles og resultater som hverken kan eller bør måles er viktige i norsk skole.

«Skolen er et godt sted å være for de aller fleste – men ikke for alle».

Ungdata 2021

Å utvikle kompetanser for mestring av eget liv er en del av dannelsesprosessen og det er derfor viktig at elevenes utvikling av identitet, meninger, holdninger og verdier verdsettes i skolehverdagen på samme måte som faglige resultater. Elevenes kompetanseutvikling må sees i sammenheng med skolens fellesskap og læringsmiljø. I dette arbeidet spiller også foreldresamarbeidet en viktig rolle.

Bergensskolen har en egen plan for å fremme et inkluderende fellesskap, Skyfritt. Likevel har bergensskolen noen utfordringer knyttet til det å skape et inkluderende fellesskap og det å bygge et raust og støttende læringsmiljø. Den generelle trivselen i bergensskolen er høy, men rapportene fra Ungdata viser at en del elever ikke er fornøyde med skolen de går på, at noen har negative opplevelser med skolen og at enkelte ofte gruer seg til å gå på skolen. Stortingsmelding 6³ synliggjorde at mange barn ikke blir sett, ikke opplever trygghet eller å være en del av skolefellesskapet. Elevundersøkelsen og Ungdata viser også at Bergen kommune har noen utfordringer knyttet til mobbeproblematikk, slik det framkom i Kvalitetsmeldingen for bergensskolen 2016-2021. I tillegg viste rapporten om strukturell rasisme⁴ at foreldre med minoritetsbakgrunn erfarer at barna deres opplever rasisme i skolehverdagen.⁵ Det er derfor nødvendig å fortsette arbeidet med å bygge et raust og støttende læringsmiljø.

Det foreligger et solid grunnlag i forskning for å si at det er sammenheng mellom et godt skole-hjem samarbeid, og elevenes faglige og sosiale utvikling:⁶

«Forskning viser at et godt samarbeid mellom hjem og skole, der også foreldrene har en aktiv rolle, har positiv betydning for barn og unge på en rekke områder relatert til skolen. Det fører til bedre læringsutbytte, bedre selvregulering, bedre trivsel, færre atferdsproblemer, mindre fravær, gode relasjoner til medelever og lærere, bedre arbeidsvaner, en mer positiv holdning til skolen, bedre leksevaner og arbeidsinnsats og høyere ambisjoner med hensyn til utdanning.»

I Bergen er samarbeidet mellom foreldre og skolen i hovedsak godt. De to siste brukerundersøkelsene viser imidlertid at foreldrenes utsagn knyttet til samarbeid med hjemmet skårer noe lavere enn mange av de andre temaene som undersøkes. Det samme gjelder utsagnet knyttet til medvirkning i forbindelse med skolens regler, rutiner og ordninger.⁷

Nasjonale undersøkelser har vist at samarbeidet mellom skole og hjem i mange sammenhenger fungerer dårligst for elevene som trenger det mest.⁸ Statped understreker at samarbeid mellom hjem og skole er særlig betydningsfullt for familier med barn med særskilte behov.⁹ Det er derfor viktig å videreutvikle skole-hjem samarbeidet i bergensskolen, slik at alle foreldre kan involveres i skolens læringsarbeid til beste for elevenes sosiale og faglige utvikling.

² Ekspertgruppen for skolebidrag (2021): Sluttrapport

³ Meld. St.6 (2019-2020): Tett på – tidlig innsats

⁴ [Rapport om strukturell rasisme i Bergen](#)

⁵ Barn og unge opplever mest rasisme og diskriminering på skolen, ifølge en undersøkelse fra Antirasistisk senter (2017)

⁶ Nordahl og Drugli, [Utdanningsdirektoratet 2016](#)

⁷ Brukerundersøkelse i skolen 2018 og 2019

⁸ NOU 2020:16 Levekår i byer

⁹ [Statped 2019](#)

«Elever trenger å bli hørt og bli tatt på alvor. Det hjelper på motivasjonen og det gir bedre læringsutbytte».

Ungdomsrådet i Bergen 2021

Mål: I bergensskolen medvirker elevene i læringsarbeidet og oppnår gode elevresultater

Elevers medvirkning i skolen fører til lærelyst, motivasjon og utholdenhet i læringsarbeidet, noe som igjen fører til trivsel, læring og gode elevresultater.

- Satsing 1: Styrke arbeidet med å utvikle felles forståelse, språk og strukturer for elevers medvirkning i hele læringsprosessen.
- Satsing 2: Styrke arbeidet med de grunnleggende ferdighetene og elevenes læringskompetanse for å oppnå gode elevresultater.

Elevene vet selv best hvordan det er å være elev i skolen – hva som oppleves som relevant, hva som motiverer og hva som gir mestringfølelse. Elevene må derfor få anledning til å si sin mening, bli lyttet til og bli tatt på alvor.

Elevenes kunnskaper, erfaringer og engasjement er avgjørende for elevenes læring og utvikling. Elevmedvirkning er derfor viktig for at elevene skal oppnå gode elevresultater.

For at elevene skal kunne medvirke i egen læringsprosess, og oppnå gode elevresultater, må de kunne snakke om læring. Elevene må derfor sammen med lærere, foreldre og medelever, utvikle en felles forståelse og et felles språk for læring. Dette er en forutsetning for å kunne reflektere, diskutere og vurdere eget og andres arbeid.

For å sikre at elevmedvirkning blir en integrert og prioritert del i skolehverdagen, må det etableres gode strukturer på skolen. De ansatte må utvikle en felles forståelse for hvordan de kan legge til rette for medvirkning og samskaping i opplæringen, og for hvordan de kan involvere elever og foreldre i de ulike utviklingsprosessene.

Læreplanverket definerer fem grunnleggende ferdigheter: lesing, skriving, regning, muntlige- og digitale ferdigheter. Disse ferdighetene er både en del av den faglige kompetansen og nødvendige redskaper for læring og faglig forståelse. De grunnleggende ferdighetene er derfor viktige for at elevene skal kunne utvikle læringskompetanse – lære å lære.

De grunnleggende ferdighetene er en forutsetning for å kunne vise kompetanse, og er avgjørende for å kunne delta i utdanning, arbeid og samfunnsliv. Gode grunnleggende ferdigheter er derfor viktig for at elevene skal kunne utvikle læringskompetanse, medvirke i eget læringsarbeid og utvikle sosiale og faglige kompetanser som vises i gode elevresultater.

Gode elevresultater handler om elevenes kunnskaper, ferdigheter og holdninger som kommer til syne gjennom både tellinger og fortellinger. Det betyr at gode elevresultater er mer enn gode karakterer, høy skår på kartleggingsprøver og lave mobbetall. Gode elevresultater er også fortellingene fra lærere, elever og foreldre om positiv utvikling og opplevelse av trivsel, motivasjon og medvirkning.

KUNNSKAPSGRUNNLAG

Skoleforskning¹⁰ er tydelig på at elevmedvirkning er viktig for elevenes læring og utvikling, og læreplanen uttrykker tydelig at dette skal prege skolens praksis. Ifølge LK20 skal elevene medvirke og ta medansvar i læringsfellesskapet som de skaper sammen med lærerne hver dag. Likevel viser Elevundersøkelsen at elevmedvirkning i bergensskolen ikke er godt nok ivaretatt.

«Jeg lærer best
når jeg
samarbeider
med noen».

Elev i Bergen

I Elevundersøkelsen i 2021 fikk elevene blant annet spørsmålene: «*Er dere elever med på å foreslå hvordan dere skal arbeide med fagene?*» og «*Hører skolen på elevenes forslag?*» Resultatene i elevundersøkelsen knyttet til elevdemokrati og medvirkning i bergensskolen viser en lav skår over flere år.

Flere representanter fra Ungdomsrådet bekrefter resultatene fra elevundersøkelsen og mener at elevmedvirkning er noe som bør vektlegges i bergensskolen de neste årene. Å styrke arbeidet med elevmedvirkning i skolen støttes også av flere lærere og skoleledere i bergensskolen¹¹.

Hvis en ser skoleforskning, LK20, elevundersøkelsen og uttalelser fra elever og skoleledere i sammenheng, ser en at elevmedvirkning fremstår som et viktig satsingsområde for bergensskolen i årene som kommer. Bergensskolen skal derfor de neste årene videreføre og styrke det arbeidet som legger til rette for aktive og medvirkende elever i skolen.

Ifølge LK20 vil elever som lærer å formulere spørsmål, søke svar og uttrykke sin forståelse på ulike måter, gradvis kunne ta en aktiv rolle i egen læring og utvikling. Medvirkning, språk og læring henger slik sett tett sammen, noe bergensskolen må ta hensyn til i sitt kvalitetsutviklingsarbeid de kommende årene.

Elevmedvirkning

«Alle elever i skolen har rett til å bli hørt og tatt på alvor. Dette er lovpålagt både jf. formålsparagrafen i opplæringsloven og i barnekonvensjonens artikkel 12.»

Redd Barna

Stortingsmelding 28, *Fag – Fordypning - Forståelse*, sier at det er en for stor gruppe elever som ikke tilegner seg tilstrekkelig grunnleggende ferdigheter i løpet av skolegangen. De grunnleggende ferdighetene er nødvendige for læring og utvikling i skole, arbeid og samfunnsliv, og manglende grunnleggende ferdigheter kan føre til at elever ikke fullfører videregående opplæring.¹² Det er derfor også nødvendig å satse på de grunnleggende ferdighetene de kommende årene om bergensskolen skal lykkes i å oppnå gode elevresultater.

ANBEFALINGER FRA «EN SKOLE FOR VÅR TID» - Anbefalinger til skoleledere

- å arbeide for å utvikle mer elevaktive lærings- og vurderingsformer i skolen
- å undersøke om elevene opplever at de har reelle muligheter til å påvirke undervisningen og læringssituasjonen sin

(Ekspertgruppe for skolebidrag. Sluttrapport – En skole for vår tid)

¹⁰ [NOU 2015:2 Å høre til](#) og Sluttrapport Ekspertgruppe for skolebidrag

¹¹ Samtale med lærere og skoleledere i bergensskolen

¹² [NOU 2019: 2 Fremtidige kompetansebehov II Utfordringer for kompetansepolitikken](#) og [Meld. St. 28 \(2015-2016\) fag – Fordypning – Forståelse – En fornyelse av kunnskapsløftet](#)

«Lærere som i fellesskap reflekterer over og vurderer planlegging og gjennomføring av undervisningen, utvikler en rikere forståelse av god pedagogisk praksis.»

Overordnet del 3.5

Mål: Bergensskolen har profesjonelle læringsfellesskap som fremmer kompetanseutvikling og øker kollektiv kapasitet

Profesjonelle læringsfellesskap er avgjørende for å lykkes med ambisjoner og målsettinger i skolen, derfor må alle ansatte i skolen ta aktivt del i profesjonelle læringsfellesskap for å videreutvikle skolen.

- Satsing 1: Styrke ledelseskompetanse og skolens egenvurdering¹³.
- Satsing 2: Styrke profesjonsfaglig digital kompetanse.

Alle ansatte i skolen må ta aktivt del i det profesjonelle læringsfellesskapet for å videreutvikle skolen. Det innebærer at fellesskapet reflekterer over verdivalg og utviklingsbehov, og bruker forskning, erfaringsbasert kunnskap og etiske vurderinger som grunnlag for målrettede tiltak. Velutviklede strukturer for samarbeid, støtte og veiledning mellom kolleger og på tvers av skoler fremmer en delings- og læringskultur.

LK20

I profesjonelle læringsfellesskap øker både den enkeltes kompetanse og gruppens kollektive kapasitet – noe som er en forutsetning for å klare å forbedre skolens praksis slik at elevenes utbytte av opplæringen øker. Kollektiv kapasitet forstås her som skolens samlede evne til å utvikle kunnskap, ferdigheter og forpliktelser i skolen for å forbedre elevers læring.¹⁴

Skolens egenvurdering er en arbeidsmåte der elever, lærere, skoleledere, fagarbeidere og andre ansatte systematisk kartlegger, drøfter og kritisk reflekterer over egen praksis.¹⁵ Skolens egenvurdering skal omfatte både faglig og sosialt læringsarbeid og skal som en del av daglig praksis styrke det profesjonelle læringsfellesskapet og videreutvikle skolen som en lærende organisasjon.

Skal skolene klare å utvikle profesjonelle læringsfellesskap må ledelsen utnytte de mulighetene som ligger i skolens egenvurdering. Ledelseskompetanse og skolens egenvurdering henger derfor tett sammen, og er avgjørende for utvikling av profesjonelle læringsfellesskap.¹⁶

Ifølge Utdanningsdirektoratet handler profesjonsfaglig digital kompetanse om å forstå samspillet mellom samfunn, lærerrolle og teknologi. Utdanningsdirektoratet sier videre at en profesjonsfaglig digitalt kompetent lærer bruker digitale kommunikasjonskanaler til informasjon, samarbeid og kunnskapsdeling med ulike aktører på en måte som bygger tillit og bidrar til deltakelse og samhandling. Lærernes profesjonsfaglige digitale kompetanse knyttet til kommunikasjon og samhandling er derfor viktig for utviklingen av profesjonelle læringsfellesskap.

¹³ Egenvurdering innebærer at fellesskapet reflekterer over verdivalg og utviklingsbehov, og bruker forskning, erfaringsbasert kunnskap og etiske vurderinger som grunnlag for målrettede tiltak.

¹⁴ Nordahl et.al. 2021.

¹⁵ Skolens egenvurdering er omtalt som skolebasert vurdering i sluttrapporten fra Ekspertgruppen for skolebidrag.

¹⁶ Skoleeier skal være tett på med støtte og oppfølging i denne prosessen.

KUNNSKAPSGRUNNLAG

Flere internasjonale studier¹⁷ viser at det er sammenheng mellom elevenes læring og trivsel og godt profesjonsfaglig samarbeid. Betydningen av profesjonelle læringsfellesskap er derfor løftet fram i overordnet del av læreplanen.

Ekspertgruppen for skolebidrag kom i 2021 med råd til skoler og kommuner om hvordan de kan øke kvaliteten på opplæringen. Ett av disse rådene handler om å utvikle kollektiv kapasitet på skolene ved bruk av skolenes egenvurdering. Ekspertgruppen peker på at skoler som lykkes best med å løfte elevenes resultater, systematisk vurderer sin egen praksis, og bruker det aktivt til å forbedre elevenes opplæring. Ifølge Ekspertgruppen er dette arbeidet en grunnleggende forutsetning for systematisk kvalitetsutviklingsarbeid i skolen.

Skolelederne har ansvar for at skolens utviklingsarbeid fører til kollektiv læring. Det betyr at skolelederne må ta initiativ til, motivere og legge til rette for gode utviklingsprosesser på sin skole. Samtidig sier Ekspertgruppen at i skoler som lykkes med kvalitetsutviklingsarbeidet, er det lærerne som driver utviklingsarbeidet - med ledelsen tett på.

Anbefalinger til skoleledere:

å undersøke om lærerne opplever reell medvirkning i skolehverdagen, og om de opplever at de får brukt og utviklet sine kunnskaper og sin kompetanse

Ekspertgruppe for skolebidrag

Utvikling av profesjonelle læringsfellesskap og vekt på lærende prosesser på skolene var også en del av strategien for skoleutvikling i forrige kvalitetsutviklingsplan SFK-L.¹⁸ Både rektorer og lærere i bergensskolen gir uttrykk for at de ønsker å fortsette dette arbeidet. Samtidig gir de også uttrykk for at det å utvikle gode kollektive læringsprosesser på skolene tar tid.

Den digitale utviklingen åpner for nye måter å kommunisere på, og i skolens utviklingsarbeid, er samarbeid og deling helt essensielt. Ny teknologi og digital kompetanse kan slik sett være avgjørende for utviklingen av profesjonelle læringsfellesskap. Det er derfor viktig at lærernes profesjonsfaglige digitale kompetanse blir styrket slik at for eksempel, kommunikasjon og samhandling ved hjelp av digitale enheter, bidrar til å nå målet om å utvikle profesjonelle læringsfellesskap.

I «Rammeverk for lærerens profesjonsfaglige digitale kompetanse (PfdK)» står det at lærere må utvikle sin egen profesjonsfaglige digitale kompetanse i lærerutdanningen og videre gjennom profesjonell læring og utvikling i løpet av sin yrkeskarriere¹⁹. Både lærere og skoleledere i Bergen har gitt uttrykk for at digital kompetanse og opplæring i digitale enheter må være med i ny kvalitetsutviklingsplan.²⁰

På grunnlag av satsinger i ny læreplan LK20, Ekspertgruppens anbefalinger og tilbakemeldinger fra ansatte i bergensskolen, er det valgt å videreføre arbeidet med å utvikle profesjonelle læringsfellesskap i bergensskolen. Dette skal gjøres ved å styrke ledelseskompetanse, skolens egenvurdering og profesjonsfaglig digital kompetanse.

¹⁷ Tronsmo, Eli : [Læreplanen og profesjonsfellesskapet](#).

¹⁸ I SFK-L ble skolebasert vurdering omtalt som skolebasert kvalitetsutvikling.

¹⁹ Rammeverk for lærerens profesjonsfaglige digitale kompetanse (PfdK)

²⁰ Intervju med lærere og skoleledere i bergensskolen

FØRINGER

Overordnede føringer

Barnekonvensjonen

Kvalitetsutviklingsplanen bygger på verdigrunnlaget som er fastsatt i FN's Barnekonvensjon. Den gir barn og unge de samme grunnleggende rettigheter uansett hvem de er. Den slår også fast at barns beste alltid skal være et grunnleggende hensyn, og at barn har rett til å gi uttrykk for sin mening og at deres meninger skal bli tatt på alvor.

Opplæringsloven og læreplanverket

Opplæringsloven med forskrifter og læreplanen LK20 setter målene og rammene for grunnopplæringen og for kvalitetsutvikling i skolen.

Læreplanverket består av overordnet del, fag- og timefordelingen og læreplaner i fag. Dette er forskrifter til opplæringsloven og skal styre innholdet i opplæringen. Ny læreplan, LK20, trådte i kraft fra skoleåret 2020/2021. Alle bergenssskolene er godt i gang med det omfattende kunnskapsarbeidet det er å tolke, prøve ut og praktisere ny læreplan. Mål og satsinger i kvalitetsutviklingsplanen er i tråd med ny læreplan og inneholder satsinger som er prioritert på bakgrunn av behov i bergenssskolen.

FN's bærekraftsmål

Kvalitetsutviklingsplanen skal bidra til å styrke kommunens arbeid med FN's bærekraftsmål, med et særskilt fokus på bærekraftsmål 4: «Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning, og fremme muligheter for livslang læring for alle».

Kommuneplanens samfunnsdel

Strategien er i tråd med satsinger som er formulert i Kommuneplanens samfunnsdel - Bergen 2030. En av satsingene under målsettingen *Fremtidsrettet*, uttrykker at Bergen skal satse på kunnskap og kompetanse. Her er det fremhevet at alle barn og unge skal ha mulighet til å utvikle sine evner og ferdigheter for å gi de et best mulig læringsutbytte. Samtidig er også nødvendigheten av utvikling av den faglige kompetansen hos de ansatte uttrykt.

Kommuneplanens samfunnsdel trekker også frem viktigheten av at skolen skal være en inkluderende arena, og at det skal arbeides aktivt for å styrke det psykososiale læringsmiljøet og barn og unges sosiale kompetanse.

Barnehager og skoler skal være inkluderende arenaer som gir alle barn og unge bedre mulighet til å utvikle sine evner og ferdigheter, og til å delta aktivt i arbeids og samfunnsliv.

Kommuneplanens samfunnsdel, s. 24

Sammenheng med andre planer i Bergen kommune

På skolefeltet har bystyret vedtatt flere planer som har satsinger som ligger nært opp til, og må sees i sammenheng med, satsingene i kvalitetsutviklingsplanen. Bergen kommunes planer på skolefeltet hviler på et felles verdigrunnlag, og satsingene og tiltakene i de ulike planene skal ikke overlappe, men samsvare slik at de kan utfylle, støtte opp om og forsterke hverandre.

Videre vil hovedplanene på skolefeltet kort beskrives, og sammenhengen mellom kvalitetsutviklingsplanen og disse planene synliggjøres.

Skolebruksplanen er kommunens viktigste plandokument for planlegging og utforming av nye skolebygg. Denne planen skal sikre at skoleanleggene utformes slik at de legger til rette for ønsket læringspraksis i bergensskolen og på den måten bidrar til at elevene får best mulig utbytte av opplæringen. Det betyr at den fysiske utformingen av læringsarealene skal understøtte og legge til rette for det læringsarbeidet som fremmes i LK20 og i den lokale kvalitetsutviklingsplanen. I skolebruksplanen er det vektlagt at læringsarealene skal tilrettelegge for samarbeid og medvirkning, inkludering, variasjon i læringsarbeidet og aktive og utforskende elever. Samtidig er det fremhevet at utformingen skal sikre at læringsarealene gir gode betingelser for profesjonsfaglig samarbeid.

Skyfritt er en temaplan for å styrke innsatsen for å forebygge, avdekke og håndtere mobbing i barnehage, skole og på fritidsfeltet. Planen inneholder flere generelle tiltak for å styrke skolemiljøet og skape et inkluderende fellesskap i skolen, og henger derfor tett sammen med særlig følgende satsing i kvalitetsutviklingsplanen: *Styrke arbeidet for et raust og støttende læringsmiljø der faglig og sosial læring sees i sammenheng*. Kvalitetsutviklingsplanen utfyller på den måten arbeidet med å skape et inkluderende fellesskap gjennom å se faglig og sosial læring i sammenheng.

Spør oss ! Strategi for inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO er en strategi som legger overordnede føringer for politikkutforming og utvikling av det spesialpedagogiske feltet. Samtidig peker strategien på satsinger for å viske ut skillene mellom det spesialpedagogiske og det allmennpedagogiske området. Bedre kvalitet på det ordinære allmennpedagogiske tilbudet kan gi mindre behov for særskilte ordninger for enkeltbarn og vil kunne redusere behovet for spesialundervisning.

På samme måte som i kvalitetsutviklingsplanen er inkludering og medvirkning sentrale tema i *Spør oss! I Spør oss!* er fokus på å styrke en inkluderende praksis i læringsarbeidet slik at flere elever får lære og mestre i det ordinære læringsfellesskapet. Arbeidet med medvirkning er rettet spesielt mot hvordan elever med særskilte behov kan medvirke i sin skolehverdag; i læringsarbeidet og i utforming av planer og tiltak som gjelder den enkelte. På den måten støtter målene i *Spør oss!* og kvalitetsutviklingsplanen opp under hverandre.

Plan for Smart oppvekst i Bergen er en temaplan for digitalisering og innovasjon i barnehage, skole og idrett. Planen har tiltak som omfatter digitale læremidler, kompetanseheving i pedagogisk bruk av digitale hjelpemidler, system for å utvikle digital kompetanse og dømmekraft i barns og unges læring mm. En av satsingene i kvalitetsutviklingsplanen omhandler lærernes profesjonsfaglige digitale kompetanse, og henger derfor tett sammen med mål og tiltak i Plan for Smart oppvekst.

Det er i tillegg en rekke tematiske planer, strategier og handlingsplaner i Bergen kommune som må sees i sammenheng med strategi og handlingsplan for kvalitetsutvikling.

For å nå målene i kvalitetsutviklingsplanen er det derfor viktig å følge opp andre gjeldende planer, som Bergens barn byens fremtid, Folkehelseplan for Bergen kommune, Et helt liv med mening, vekst og utvikling, Plan for områdesatsing 2020-2024, Handlingsplan mot radikaliserings, voldelig ekstremisme og hatkriminalitet 2021-2025 og Handlingsplan mot diskriminering av og hat mot muslimer.

Satsingene i kvalitetsutviklingsplanen må også sees i sammenheng med utviklingsarbeidet som pågår som en del av områdesatsingen i Loddefjord og Olsvik. Prosjektet omhandler innovasjon og metodeutvikling for å redusere frafallet i skolen og øke utdanningsnivået i befolkningen.

Foto: Maskot/NTB

DEL 2

HANDLINGSPLAN

På elevnivå vil arbeidet med digital kompetanse knyttes til den digitale grunnleggende ferdigheten. For de ansatte knyttes arbeidet til profesjonsfaglig kompetanse i bruk av digitale ressurser. Her betyr det at ansatte utvikler forståelse for *når*, *hvorfor* og *hvordan* det er hensiktsmessig å bruke og tilrettelegge for læringsprosesser i digitale omgivelser.

Foto: Vibeke Linn Blich

Etat for skole har et overordnet ansvar for kvalitetsutvikling i skolen. Å følge opp dette ansvaret forutsetter tett samarbeid med skolene. Som utgangspunkt for dialogen om kvalitet brukes tellinger og fortellinger for å identifisere ståsted og utviklingsbehov. Etat for skole utarbeider et indikatorsett der relevante tellinger inngår. Eksempler på dette kan være grunnskolepoeng, resultat på nasjonale prøver og skår på utvalgte områder i Elevundersøkelsen. Fortellinger kan være tilstandsbeskrivelser basert på observasjon, praksisfortellinger og dialog med skolen.

Etat for skole viderefører etablerte møtepunkt for kvalitetsoppfølging av læringsresultater og skolemiljø. Deltakere møtes på tvers av nivå i kvalitetsoppfølgingsmøter, møter etter resultater av obligatoriske prøver og kartlegginger, områdemøter, ledersamtaler, ulike samlinger og nettverk knyttet til samarbeid og kvalitetsutvikling. Elever, foreldre, lærere, fagarbeidere, ledere, ansatte i PP-tjenesten og Etat for skole deltar i dialogen om kvalitet.

Etat for skole utvikler et nytt, helhetlig kvalitetsutviklingssystem som gir retning for og støtte til skolenes arbeid med kvalitetsvurdering og kvalitetsutvikling. Systemet beskriver standarder og tegn på god praksis for læringsarbeid og skolemiljø. I tillegg gir det skolene et verktøy for egenvurdering og beskriver strukturer for når og hvordan skolene støttes i sin kvalitetsutvikling.

Fra strategi til tiltak - en oversikt med visjon, mål, satsinger og tiltak

Visjon: <i>Kompetanse for alle i mulighetenes skole</i>		
Mål: <i>I bergensskolen utvikler elevene kompetanser for mestring av eget liv.</i>	Mål: <i>I bergensskolen medvirker elevene i læring og utvikling, og oppnår gode elevresultater.</i>	Mål: <i>Bergensskolen har profesjonelle læringsfellesskap som fremmer kompetanseutvikling og øker kollektiv kapasitet.</i>
Satsing: <i>Styrke arbeidet for et raust og støttende læringsmiljø der faglig og sosial læring sees i sammenheng.</i> Satsing: <i>Styrke skolens kompetanse til å tilrettelegge for et godt skole-hjem-samarbeid.</i>	Satsing: <i>Styrke arbeidet med å utvikle felles forståelse, språk og strukturer for elevers medvirkning i hele læringsprosessen.</i> Satsing: <i>Styrke arbeidet med de grunnleggende ferdighetene og elevenes læringskompetanse for å oppnå gode elevresultater.</i>	Satsing: <i>Styrke skolens ledelseskompetanse og skolens egenvurdering.</i> Satsing: <i>Styrke profesjonsfaglig digital kompetanse.</i>
Tiltak: <i>Skolen* utvikler systemer og praksiser som sikrer at elevene medvirker og er i dialog om mestring og motivasjon.</i> • Skolen bevisstgjør, bygger forståelse og støtter elevene i deres rett til å medvirke og oppleve demokrati i praksis²¹. • Skolen bygger rause og robuste fellesskap ved å arbeide utforskende og anerkjenne prøving og feiling i sosiale og faglige læringsprosesser. • Skolen arbeider med å styrke elevenes grunnleggende muntlige ferdigheter, ved at elevene medvirker og skaper mening gjennom åpne og utforskende samtaler. • Skolen, elever og foreldre utvikler felles forståelse for sosial og faglig læring gjennom dialog og samarbeid. • Skolen styrker sin kollektive profesjonsfaglige kompetanse på områdene medvirkning, mestring og motivasjon. Skolen støtter og bidrar til elevenes sosiale læring og utvikling gjennom arbeid med fagene og ellers i skolehverdagen. Skolen samarbeider med elevene og sikrer at de får medvirke og ta medansvar i læringsfellesskapet. Dette bidrar til å skape en trygg og inkluderende læringsarena som gir mulighet for utforskende, praktiske og elevaktive arbeidsmåter. Elevene involveres i læringsprosessen. Fagstoffet settes i meningsfulle sammenhenger som oppleves relevant for elevene, og prøving og feiling forstås som en naturlig del av læringsarbeidet. Dette kan styrke utholdenhet, mestring og motivasjon. For å fremme dialog, undring og kritisk tenking, legger lærerne til rette for medvirkning og samskaping. Skolen legger til rette for samarbeid med elever og foreldre for å utvikle felles forståelse av hva det betyr å medvirke i egen læring. I underveisvurderingen er elev og lærer sammen i utforskende dialog om læring. Dette brukes aktivt og systematisk i videre arbeid med sosial og faglig utvikling, og i samtale med elever og foreldre. *Med skolen mener vi lærere, fagarbeidere, ledere og andre ansatte i skolen og i Etat for skole, og andre i organisasjonen som bidrar til kvalitet i tilbudet til barn og unge		

²¹ Bergen bystyre behandlet saken i møtet 21.09.2022 sak 236/22 og fattet følgende vedtak: Merknad 1 Reell medbestemmelse over egen skolehverdag bør prioriteres. Elevrådsordningen bør tas på alvor, blant annet i form av faste møtestrukturer, tilstrekkelig med ressurser (penger, tid og folk) og etablering av et seriøst samarbeid med skoleledelsen.

Tiltak: *Skolen utvikler praksiser der elevene tilegner seg grunnleggende digitale ferdigheter.**

- Skolen arbeider for at elever får vist og utviklet sin digitale dømmekraft og uttrykker sin faglige forståelse gjennom bruk av digitale ressurser.
- Skolen sikrer at elever medvirker, samhandler og samskaper ved bruk av digitale ressurser.
- De digitale grunnleggende ferdighetene utvikles på tvers av fag og i sammenheng med lesing, skriving, regning og muntlige ferdigheter.
- Skolen, elever og foreldre er i dialog om digitale muligheter og utfordringer, og hvordan det påvirker den enkelte og fellesskapet.
- Skolen styrker sin kollektive profesjonsfaglige kompetanse i bruk av digitale ressurser.

Elevene er ressurser i arbeidet med å utvikle digitale ferdigheter. Skolen støtter og bidrar til at de får vist og utviklet sin kreativitet, individuelt og sammen med andre. Elevene blir bevisst sin rolle som brukere av digitale ressurser. Lærerne legger til rette for at elevene utvikler nettvett, kildekritikk og samhandler i og med digitale ressurser. Gjennom arbeidet bygger elevene kompetanser for mestring av egne liv. I dialog med foreldre tilrettelegger skolen for at elevene forstår utfordringer og tar i bruk muligheter digitale ressurser gir. Dette kan bidra til økt mestring, motivasjon og læring for alle elever.

Å styrke skolens profesjonsfaglige kompetanse i bruk av digitale ressurser innebærer at ansatte utvikler forståelse for *når* og *hvordan* det er hensiktsmessig å bruke og tilrettelegge for læringsprosesser i digitale omgivelser. Skolen støtter og bidrar til utviklingsprosesser der digitale ressurser brukes i arbeidet med fag og grunnleggende ferdigheter. Skolen diskuterer muligheter, utfordringer og etiske dilemma knyttet til bruken av de digitale ressursene, og utvikler en felles forståelse for bruk av disse²².

Tiltak: *Skolen driver involverende, kunnskapsbaserte prosesser i profesjonelle læringsfellesskap.**

- Skolen utvikler sin kompetanse gjennom å delta i ulike læringsfellesskap i og på tvers av egen enhet.
- Skolens læringsfellesskap styrkes gjennom felles refleksjon og utprøving med utgangspunkt i forskning, data og erfaringsbasert kunnskap.
- Skolens ledelse og Etat for skole utvikler praksiser som sikrer bred involvering og systematisk arbeid i alle faser av utviklingsprosessene.

Skolen reflekterer over verdier og utviklingsbehov, og gjør etiske vurderinger som grunnlag for valg av målrettede tiltak. Den enkelte opplever tilhørighet og tar aktivt del i profesjonelle læringsfellesskap som arbeider kollektivt for å forbedre og skape ny praksis.

Ledelsen fremmer medvirkning, delings- og læringskultur og sikrer gode strukturer for samhandling og samskaping, støtte og veiledning.

God ledelse i skolen er å identifisere kompetanse og behov for utvikling, legge til rette for skolebaserte prosesser og prioritere mål, tiltak og milepæler. Ledelsen har høye ambisjoner på vegne av elever og ansatte, bidrar til refleksjon mellom praksis og resultater og bygger kultur for utprøving. Arbeid med kvalitetsutvikling kjennetegnes av en ledelse som systematisk involverer, utfordrer og støtter lærerne i deres individuelle og kollektive praksisutvikling.

*Med *skolen* mener vi lærere, fagarbeidere, ledere og andre ansatte i skolen og i Etat for skole, og andre i organisasjonen som bidrar til kvalitet i tilbudet til barn og unge

²² Bergen bystyre presiserte gjennom en merknad i behandlingen av kvalitetsutviklingsplanen (møte 21.09.2022 sak 236/22) at de støtter tiltaket.

Fremdriftsplan

Skoleåret 2022-2023 legges det til rette for at skolen får forberede eget utviklingsarbeid og utarbeide en lokal tiltaksplan. Etat for skole legger til rette for samlinger og nettverk som støtter arbeidet i oppstartfasen der arbeidet forankres og skolens ansatte involveres.

Deretter deles utviklingsarbeidet i to perioder, hver på to år, der skolens profesjonelle læringsfellesskap utvikler praksis. I hver av periodene velges arbeid med tiltaket *Skolen utvikler systemer og praksiser som sikrer at elevene medvirker og er i dialog om mestring og motivasjon* eller *Skolen utvikler praksiser der elevene tilegner seg grunnleggende digitale ferdigheter*. Skolene skal i løpet av planperioden arbeide med begge tiltakene.

Tiltaket *Skolen driver involverende, kunnskapsbaserte prosesser i profesjonelle læringsfellesskap* skal arbeides med gjennom hele planperioden på fem år. Utviklingsarbeidet støttes med *Sammen for kvalitet – læring og medvirkning*-samlinger, kvalitetsoppfølging, andre samlinger og nettverk.

Evaluering og justering av det skolebaserte arbeidet skjer kontinuerlig. Kommunens kvalitetsutviklingssystem er en støtte i skolens arbeid.

Arbeidet med innføring av handlingsplanen vurderes kontinuerlig. Det legges til rette for en større evaluering våren 2025 og våren 2027.

Tidspunkt	Innhold	Målgruppe	Ansvar
Perioden høst 2022 – vår 2023			
Høst 2022	Oppstart med forankring og involvering.	Skolene	Etat for skole Skolens ledelse
	Sondere mulighet for, og etablere et samarbeid med eksternt fagmiljø.	Universitet og høyskole	Etat for skole/ eksternt fagmiljø
	<i>Sammen for kvalitet – læring og medvirkning</i> -samlinger om utvikling av profesjonelle læringsfellesskap, ledelseskompetanse og skolens egenvaluering.	Skolenes utviklingsgruppe	Etat for skole/ Eksternt fagmiljø
Vår 2023	Skolen planlegger for oppstart av eget utviklingsarbeid i planperioden. Skolen utarbeider tiltaksplan.	Skolene	Skolens ledelse

Perioden høst 2023 – vår 2025			
Høst 2023	Skolebasert utviklingsarbeid.	Skolene	Skolens ledelse/ utviklings- gruppe
	Samarbeid med eksternt fagmiljø.	Universitet og høgskole	Etat for skole/ eksternt fagmiljø
	<i>Sammen for kvalitet – læring og medvirkning-samlinger om utvikling av profesjonelle læringsfellesskap, ledelseskompetanse og skolenes egenrevisning.</i>	Skolens utviklingsgruppe	Etat for skole/ eksternt fagmiljø
	Eksterne forelesere <i>Sammen for kvalitet – læring og medvirkning-samlinger</i>		
	Samlinger og nettverk knyttet til tiltakene: - <i>Skolen utvikler systemer og praksiser som sikrer at elevene medvirker og er i dialog om mestring og motivasjon.</i> - <i>Skolen utvikler praksiser der elevene tilegner seg grunnleggende digitale ferdigheter.</i> Skolene får tilbud om å delta på samlinger og i nettverk som ivaretar skolens utviklingsområde i den aktuelle perioden. Etat for skole legger til rette for samlingsrekker. Arbeid med utvikling av profesjonelle læringsfellesskap blir en del av alle samlingene. Utgifter til lokaler, bevertning og eksterne forelesere.	Skolens ledelse/ utviklingsgruppe/ profesjonsgruppe	Etat for skole
Vår 2025	Evaluerings	Skolen	Skolens ledelse

Perioden høst 2025 – vår 2027			
Høst 2025	Skolebasert utviklingsarbeid.	Skolene	Skolens ledelse/ utviklings- gruppe
	Samarbeid med eksternt fagmiljø.	Universitet og høgskole	Etat for skole/ eksternt fagmiljø
	<i>Sammen for kvalitet – læring og medvirkning-samlinger om utvikling av profesjonelle læringsfellesskap, ledelseskompetanse og skolenes egenvurdering.</i>	Skolenes utviklingsgruppe	Etat for skole eksternt fagmiljø
	Samlinger og nettverk knyttet til tiltakene: - <i>Skolen utvikler systemer og praksiser som sikrer at elevene medvirker og er i dialog om mestring og motivasjon.</i> - <i>Skolen utvikler praksiser der elevene tilegner seg grunnleggende digitale ferdigheter.</i> Skolene får tilbud om å delta på samlinger og i nettverk som ivaretar skolens utviklingsområde den aktuelle perioden. Etat for skole legger til rette for samlingsrekker. Arbeid med utvikling av profesjonelle læringsfellesskap blir en del av alle samlingene. Utgifter til lokaler, bevertning og eksterne forelesere.	Skolens ledelse/ utviklingsgruppe/ profesjonsgruppe	Etat for skole
	Evaluerings	Skolen	Skolens ledelse
Vår 2027	Sluttvurdering ved eksternt fagmiljø	Skolen Etat for skole	Skolens ledelse Etat for skole

Økonomi

Skoleår	Tema	Økonomi
2023-24	Samarbeid eksternt fagmiljø	kr 500 000
2024-25	Samarbeid eksternt fagmiljø	kr 500 000
2025-26	Samarbeid eksternt fagmiljø	kr 500 000
2026-27	Samarbeid eksternt fagmiljø	kr 500 000
2023-24	Eksterne foreleser <i>Sammen for kvalitet – læring og medvirkning</i> -samlinger	kr 200 000
2024-25	Eksterne foreleser <i>Sammen for kvalitet – læring og medvirkning</i> -samlinger	kr 200 000
2023-24	Samlinger knyttet til tiltakene	Tiltaket gjennomføres innenfor gjeldende budsjettrammen
2024-25	Samlinger knyttet til tiltakene	Tiltaket gjennomføres innenfor gjeldende budsjettrammen
2025-26	Samlinger knyttet til tiltakene	Tiltaket gjennomføres innenfor gjeldende budsjettrammen
2026-27	Samlinger knyttet til tiltakene	Tiltaket gjennomføres innenfor gjeldende budsjettrammen
2026-27	Sluttevaluering	kr 200 000
	Totalsum	kr 2 600 000

Tiltak som ikke finansieres innenfor dagens rammer må vurderes ved rullering av handlings- og økonomiplan, og gjennomføring vil avhenge av budsjettmessig handlingsrom og politisk prioritering.

Referanser:

Antirasistisk senter (2017): [Vi vil ikke leke med deg fordi du er brun. En undersøkelse av opplevd rasisme blant ungdom.](#)

Bergen kommune (2016): [Bergens barn, byens fremtid.](#)

Bergen kommune (2018): Brukerundersøkelse i skolen 2018 Hovedrapport.

Bergen kommune (2019): Brukerundersøkelse i skolen 2019 Hovedrapport.

Bergen kommune (2018): [Et helt liv med mening, vekst og utvikling](#)

Bergen kommune (2015): [Folkehelseplan for Bergen kommune 2015-2025 Aktiv by – Friske bergensere](#)

Bergen kommune(2022): [Handlingsplan mot diskriminering av og hat mot muslimer](#)

Bergen kommune (2021): [Handlingsplan mot radikaliserings, voldelig ekstremisme og hatkriminalitet 2021-2025](#)

Bergen kommune (2015): [Kommuneplanens samfunnsdel. Bergen 2030.](#)

Bergen kommune (2021): [Kvalitetsmelding for bergensskolen 2016-2021](#)

Bergen kommune (2020): [Plan for områdesatsing 2020-2024](#)

Bergen kommune (2019): [Plan for Smart oppvekst i Bergen](#)

Bergen kommune (2021): [Rapport om strukturell rasisme i Bergen](#)

Bergen kommune (2012): [Sammen for kvalitet. Plan for kvalitetsutvikling 2012/2013 – 2015/2016.](#)

Bergen kommune (2016): [Sammen for kvalitet – læring. Plan for kvalitetsutvikling i bergensskolen 2016/2017-2019/2020](#)

Bergen kommune (2021): [Skolebruksplanen](#)

Bergen kommune (2019): [Skyfritt. Plan for inkluderende oppvekstmiljø for barn og unge i Bergen.](#)

Bergen kommune (2021): [Spør oss! Inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO](#)

[Ekspertgruppe for skolebidrag \(2021\): En skole for vår tid](#) Sluttrapport Ekspertgruppe for skolebidrag

Elevundersøkelsen 2021 Resultater fra Bergen kommune, offentlig skoler

[FN's bærekraftsmål](#)

Forskrift til opplæringslova: § 20-3.Foreldresamarbeid i grunnskolen

https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2006-06-23-724/KAPITTEL_24#%C2%A720-4

Kunnskapsdepartementet (2021): [Strategi for kvalitetsutvikling av skolen i lys av fagfornyelsen](#)

Kunnskapsdepartementet (2020) [Læreplanverket for kunnskapsløftet 2020 \(LK20\)](#)

[Meld. St. 28 \(2015-2016\) Fag – Fordypning – Forståelse – En fornyelse av Kunnskapsløftet](#)

[Meld. St.6 \(2019-2020\) Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO](#)

[Nordahl, Thomas og Drugli, May Britt \(2016\). Samarbeidet mellom hjem og skole. Utdanningsdirektoratet.](#)

[NOU 2020:16 Levekår i byer. Gode lokalsamfunn for alle.](#)

[NOU 2019: 2 Fremtidige kompetansebehov II Utfordringer for kompetansepolitikken](#)

[NOU 2015:2 Å høre til](#)

Redd barna: <https://www.reddbarna.no/skole/ingenutenfor/elevmedvirkning/>

[Rammeverk for lærerens profesjonsfaglige digitale kompetanse \(PfDk\)](#)

Tronsmo, Eli (2020): [Læreplanen og profesjonsfellesskapet](#)

NOVA Ungdata(2021): Ungdata Bergen kommune. Kommunerapport. [Resultater frå ungdomstrinnet](#)

NOVA Ungdata(2021): Ungdata Bergen kommune. Kommunerapport [Resultater fra Ungdata junior i Bergen kommune 2021. Barnetrinnet 5.-7. klasse](#)

Dialog med Ungdomsrådet

Samtaler med ledere og lærere bergensskolen

Intervju av elevråd i bergensskolen

Foto på fremsiden:

Foto venstre oppe, høyre oppe og høyre nede: Vibeke Linn Blich

Foto Venstre nede: Maskot/NTB

Foto i plan:

Foto av Vibeke Linn Blich: s. 5, 7, 9, 13, 22, 23

Foto av Maskot/NTB: s. 8, 10, 21

Foto av Ingrid Haugen Bjordal: s: 16

